

77 2133
ԹԻՓԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Հաստատում 1880 թ. Յունուարի 31-ին, Քիֆիս)։

922
Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ք Ի Ր

1899 թուի

ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

—•••••—
XX-երորդ տարեշրջան

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ § 31

Տարեկան Ընդհանուր ժողովում՝

Ա. Վարչության քարտուղարը ներկայացնում է ընդհանուր հաշիւ Ընկերու-
թեան լրացած տարուաչ աշխատութեանց, կապի և դրութեան մասին։

Բ. Ընտրում են պաշտօնատար անձինք։

Գ. Հաստատում է Վարչության ծախքերի նախահաշիւը և

Դ. Ընտրում են պատույ անդամներ։

—•••••—
ԹԻՓԼԻՍ

Տպարան Տ. Մ. Ռոտինեանցի | Типография Т. М. Ротиняна

Голов. пр., д. № 41.

1900

13344

ՄԵ
ԹԻՓԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Հաստատուած 1880 թ. Յունուարի 31-ին, Թիֆլիս)։

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ի Ր

1899 թուի

ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

XX-երորդ տարեշրջան

ԹԻՓԼԻՍ
Տպարան Տ. Մ. Ռօտինեանցի || Типография Т. М. Ротинианца
Голов. пр., д. № 41.
1900

1900
1338/4

2133

1 4 4 1 1 1 1 1 1 2

400 0081

Дозволено Цензурою. Тифлисъ, 5 Апрелья 1900 года.

...

...

...

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Մինչև 1899 թ. ապրիլի 13-ի Ընդհանուր ժողովը Ընկերութեան Վարչութիւնը և Խմբագրական Մասնաժողովը գործում էին հին կազմութեամբ: Ընդհանուր ժողովից յետոյ նրանց կազմութիւնը հետևեալն էր՝

Վ Ա Ր Զ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎ

Նախագահ	Քալանթար Ալէքսանդր	Առաքելեան Համբարձում
Փոխ-նախագահ	Ալիբէգեան Պետրոս	Արծրունի բժ. Վահան
Վարչութեան անդամներ	Արղունթեան-Երկայնաբազուկ	Բաբախանեան Առաքել
	Իշխանուհի օր. Ս.	Բալաղեան Սամուէլ
Դանձապահ	Մելիք-Բախտամեան Յակովբ	Բարխուդարեան Արշակ
Դրապահ	Աբրահամեան Նիկողայոս	Լիւիցեան Ստեփան
Զարտուղար	Շիրինեան Կարապետ	Մալխոսեան Ստեփան
	Մուրադբէգեան Ալէքսանդր	

Ծանօթ. 1899 թուին Ընկերութիւնը ունէր 493 անդամ, որոնցից 32 մշտական և 461 խսկական. բացի դրանից անցեալ տարիներէ պէս ունէր զանազան տեղերում աշխատակից անդամներ:

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆԸ

1899 թուի ընթացքում Վարչութիւնը ունեցել է 26 վարչական նիստ (11 հին կազմութեամբ և 15 նոր): Բացի սորանից Վարչութիւնը Խմբագրական Մասնաժողովի հետ ունեցել է երեք շնորհա խառն նիստեր: Վարչութեան անդամները նիստերին բացակայել են՝ Ալիբէգեան Պետրոս 4 անգամ, Իշխանուհի Ս. Արղունթեան-Երկայնաբազուկ 20 անգամ, Մելիք-Բախտամեան Յակովբ 5 անգամ, Շիրինեան Կարապետ 2 անգամ և Մուրադբէգեան Ալէքսանդր 1 անգամ: Բոլոր նիստերին ներկայ են գտնուել Քալանթար Ալէքսանդր և Աբրահամեան Նիկողայոս: Մի քանի անգամ նիստեր չեն կայացել անդամների օրինական թիւը պակաս լինելու պատճառով: Բացակայութեան պատճառները եղել են զլխաւորապէս քաղաքում չգտնուելը կամ հիւանդութիւնը:

Ծանօթ. Յունիսի 11-ից մինչև օգոստոսի 26-ը Վարչութիւնը շոգերի և զլխաւորապէս իւր անդամների քաղաքից բացակայելու պատճառով նիստեր չկարողացաւ ունենալ, բայց Ընկերութեան գործաւարտութիւնը ընթանում էր սովորական կերպով Վարչութեան նախագահի հսկողութեան տակ, որին Վարչութեան կողմից լիազօրութիւն էր տրուած վարչական ամեն տեսակ գործերին ընթացք տալու: Իսկ ինչ վերաբերում է գրքերի տպագրութեանը, Վարչութեան տնտեսական որոշումով, ամառը տպագրութեան են յանձնուել Խմբագրական Մասնաժողովից ստացուած և գրաքննական ատեսանի հաւանութիւնը ստացած բոլոր գրուածքները:

Հաշուետարին Վարչութեան գործունէութիւնը կենդրոնացած էր.

Ա. Գրքերի հրատարակութեան,

Բ. Ընկերութեան անդամների թիւը աւելացնելու,

Գ. Ընկերութեան դրամական միջոցները աւելացնելու և

Դ. Ընթացիկ վարչական գործերի վրայ:

Ա. Գրքերի հրատարակութիւնը.

1899 թուին Ընկերութիւնը հրատարակել է 20 գիրք, որոնցից 16-ը թարգմանական և 4-ը ինքնուրոյն: Գրքերի անունները հետևեալներն են.

1. Վանայ սագ, Շերէնցի, Բ. հատոր
2. Ջէսիկայի առաջին աղօթքը, թարգմ. Պ. Պաօշեանի
3. Երիտասարդ Անգլիացին, Հաուֆի, թարգմ. Շ. Տ-ն
4. Հրէայ Աբնէրը, Հաուֆի, թարգմ. Շ. Տ-ն
5. Սերէոսի Պատմութիւնը և Մ. Խորենացի, Ստ. Մալխասեանի
6. Գալիլէյ, կազմեց Հ. Առաքելեան
7. Քար-Սիրտ, Հաուֆի, թարգմ. Շ. Տ-ն
8. Մանչուկն ու կուտիկը, թարգմ. Պ. Պաօշեանի
9. Խնամատարութիւն առողջ երեխաների, բժ. Վ. Արծրունու
10. Մանկութիւն և պատանեկութիւն, Տօլստոյի, թարգմ. Պ. Պաօշեանի
11. Պաշկին, Ստ. Լիսիցեանի (պատկերով)
12. Գլադստօն, Լէօն (պատկերով)
13. Քնար Պաշկինի (պատկերով)
14. Հզօր Սամսոն, Օթէշկօի, թարգմ. Ա. Ահարոնեանի
15. Գժբախտ կին, Մ. Խաթիսեանի
16. Տժգոյն Հովուերգութիւն, Օթէշկօի, թարգմ. Ա. Ահարոնեանի
17. Անգարդ Հանէսը, թարգմ. Լ. Մ.-Աղամեանի
18. Կալէնն ու Մանէնը » » » } Շքեղ պատկեր-
19. Եօթն ագռաւ » » » } ներով
20. Պստիկ ճստիկ » » » }

Վերջին չորսը պատկանում են 1896 թուին սկսած մանկական պատկերազարդ շքեղ գրքերի շարքին և ինչպէս երևում է այդ գրքերի վրայ դրուած խորագրից՝ հրատարակուած են Ա. Պօղոսեանի նուիրած գումարով: Այս գրքերի պատկերները նոյնպէս պատրաստուած են Շտոլտգարտ քաղաքի յայտնի Լէօվէի գեղարուեստական գործարանում: Ա. Պօղոսեանի գումարով հրատարակած գրքերի համար բացուած է յատուկ հաշիւ, որ պէտք է տպուի տարեկան տեղեկագիրներում սկսած եկող 1900 թուիցը: Վարչութիւնը աչքի առաջ ունենալով այն լաւ ընդունելութիւնը, որ գտնում են հասարակութեան կողմից Ընկերութեան մանկական պատկերազարդ հրատարակութիւնները, միւս կողմից էլ ուշադրութեան առնելով այն հանգամանքը, որ պատկերները արտասահմանում պատուիրելու պատճառով այդ հրատարակութիւնները փոքր ինչ թանգ են նստում և հասարակութեան մի մասի համար անմատչելի դառնում, բանակցութիւններ սկսեց Ռուսաստանի յայտնի ֆիրմաների հետ, ձեռք բերելու վերջիններիս հրատարակութիւնները:

Բ. Ընկերութեան անդամները.

Այս տարի, ինչպէս երևում է տեղեկագրից, Ընկերութեան իսկական անդամների թիւը փոքր ինչ պակասեց: Սորա գլխաւոր պատճառը եղաւ նախ այն՝ որ հին անդամներից մի քանիսը չվերանորոգեցին իրանց անդամութիւնը և ապա մանաւանդ այն հանգամանքը, որ մի քանի քաղաքներ 1899 թ. ընթացքում կամ ոչ մի անգամ չտուին Ընկերութեանս, կամ եթէ տուին՝ այն էլ համեմատաբար աւելի քիչ քան անցեալ տարի:

Վարչութիւնը ուշադրութեան առնելով այն հանգամանքը, որ անդամներից մի քանիսը զանազան պատճառներից ստիպուած իր ժամանակին չստանալով իրանց հասանելիք գրքերը, զրկուած են ստանալու իրաւունքից և գուցէ սորա պատճառով աւելորդ համարում անդամութիւնը վերանորոգել՝ որոշեց գրքեր ուղարկել այն բոլոր անդամներին, որոնք գրուելու ժամանակ չեն ընտրում կամ չեն յայտնում որ ընտրելու են: Առաջարկուին այն բոլոր գրքերը, որոնք լոյս են տեսնելու նորա անդամութեան տարում, տարուալ վերջը կյայտնուի պակասորդի չափը և կլրացնուի Ընկերութեան հին հրատարակութիւններէ:

Դ. Ընկերութեան դրամական միջոցները.

Ընկերութեան դրամական միջոցները աւելացնելու և բարելոքելու նպատակով՝ Վարչութիւնը յունուարի 31-ին «Վրաց Ազնուականների Թատրոնում» մի ներկայացում տուեց, որից արդիւնք ստացուեց 936 ռ. 90 կոպ. ծախք եղաւ 236 ռ. 65 կոպ.: Զուտ արդիւնք մնաց Ընկերութեան օգտին 700 ռ. 25 կոպէկ:

Դ. Ընթացիկ գործեր.

Վարչութեան ընթացիկ գործերին գալով և խօսելով ընդհանրապէս Վարչութեան գործունէութեան մասին, պէտք է յիշել, որ Վարչութիւնը ամեն ամիս Թիֆլիսի պ. Նահանգապետին հաշիւ էր ներկայացնում Ընկերութեան ել և մուտքի մասին: Ուղարկուել է նոյնպէս Ընկերութեան 1898 թ. տարեկան ամբողջ հաշիւը:

Ընկերութեան գոյքի ապահովութեան ժամանակամիջոցը լրացած լինելու պատճառով՝ Վարչութիւնը որոշեց վերանորոգել ապահովագրութիւնը մէկ տարով 10000 ռ. գումարի: Վարչութիւնը ստացաւ Ռօսիա ընկերութիւնից № 792,755 ապահովագիրը (ПОЛИСЪ):

Վարչութիւնը հաշուետարուալ ընթացքում ուրիշ տարիների պէս բաւարարութիւն տուեց մի քանի աղքատիկ զբաղարանների և հիմնարկութիւնների դիմումներին, նուիրելով Ընկերութեան հրատարակութիւնները:

Նախկին Կովկասեան Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան Շուշու ճիւղի վարչութիւնից ստացուեց ժողովրդական գրքեր տպագրելու համար 137 ռ. 18 կոպ. որը նուիրած է եղել լիշեալ ընկերութեանը նոյն նպատակի համար: Վարչութիւնը իւր կողմից շնորհակալութիւն յայտնեց:

Վարչութիւնը երրորդ հրատարակութեամբ լոյս ընծայած լինելով Յ. Պարոնեանի «Ազգային ջոջեր» և «Մեծապատիւ մուրացկաններ» գրքերը և կամենալով երկրորդ հրա-

տարակուսեամբ լոյս ընծայել նոյն հեղինակի «Հոսհոսի ձեռատետրը», անցեալ տարի որոշել էր 500 ֆրանկ ուղարկել հեղինակի ժառանգներին: Բայց կամենալով իմանալ Յ. Պարոնեանի ժառանգների ուղիղ հասցէն և բացի դորանից նոցա համաձայնութիւնը «Հոսհոսի ձեռատետրի» երկրորդ տպագրութեամբ լոյս ընծայելու մասին, վարչութիւնը զիմեց Պօլիս և ստանալով հանգուցեալ երգիծաբանի եղբօր համաձայնութիւնը՝ փոխադրեց 500 ֆրանկը հետեւեալ հասցէով՝ Ազրիանուպօլիս, Սահակ Պարոնեանին:

Տպարանատէր պ. Տիգրան Ռօտինեանը ցանկութիւն յայտնեց, ի յիշատակ իւր հանգուցեալ հօր, ձրիաբար տպագրել իւր տպարանում Ընկերութեան գրքերից մէկը: Տըպագրուում է «Լաֆօնթէնի առակները» գիրքը, որ կմտնի 1900 թուի հաշուի մէջ:

Գրքերի տարածմանը աւելի զարկ տալու համար, Վարչութիւնը առանձին յայտարարութիւններ տպագրել տուեց Ընկերութեան հրատարակած գրքերի մասին և տարածեց լրագիրների միջոցաւ: Բացի սորանից՝ իւրաքանչիւր նոր լոյս տեսած գրքի մասին առանձին յայտարարութիւններ էին տպագրուում լրագիրների մէջ:

Հաշուետարուալ ընթացքում տօնուեցան 1. Ռուս բանաստեղծ Ս. Պուշկինի ծննդեան հարիւրամեակը և մեր ժողովրդական բանաստեղծ պ. Պ. Պաօշեանի գրական դործունէութեան քառասնամեակը: Վարչութիւնը մասնակցեց այս երկու տօնակատարութեանը ևս:

Ս. Պուշկինի ծննդեան հարիւրամեակը տօնուեց մայիսի 26-ին: Վարչութիւնը հանգուցեալ բանաստեղծի կիսաբձանի վրայ մի գեղեցիկ սլակ գրեց իւր կողմից ներկայացուցիչ ունենալով Վարչութեան քարտուղարին:

Բացի սորանից Վարչութիւնը մի գրութիւն ստացաւ «Общество Любителей Русской Словесности при Императорскомъ Московскомъ Университетѣ»-ից, որով լիջեալ Ընկերութիւնը հրաւիրում էր Ընկերութեան մասնակցել Մոսկուաում կատարուելիք Պուշկինեան տօնախմբութեանը և ցուցահանդէսին: Վարչութիւնը մասնակցելով ուղարկեց մի շնորհատրական գրութիւն և Ընկերութեանս հրատարակած «Պուշկին» և «Քնար Պուշկինի» գրքերից: Այս գրքերից 50 օրինակ էլ ուղարկուեցաւ Ներսիսեան Կարանոցի պ. Տեալին, նոյն գպրանոցի չքաւոր աշակերտներին ձրիապէս բաժանելու համար, որի համար էլ իր ժամանակին Կարանոցի հոգաբարձութիւնից շնորհակալութիւն ստացուեց:

Պ. Պ. Պաօշեանին Վարչութեան կողմից ուղարկուեց մի ուղերձ նորա քառասնամեայ գրականական գործունէութեան առթիւ:

1899 թուին Ընկերութեան գրասենեակը իւր հրատարակութիւնների փոխարէն ստացել է հետեւեալ պարբերական հրատարակութիւնները. «Մշակ», «Նոր-Դար», «Տարազ», «Ազրիւր», «Հանդէս ամսօրեայ», «Новое Обозрѣніе», «Тифлисскій Листокъ», «Сельск. Хоз.», որոնց խմբագրութիւններին Վարչութիւնը յայտնում է իւր շնորհակալութիւնը:

Վարչութիւնը պարտք է համարում իւր խորին շնորհակալութիւնը յայտնել այն բոլոր թէ աշխատակից անդամներին և թէ մասնաւոր անձանց, որոնք սրեւ կերպով նպաստել են Ընկերութեան գործունէութեանը, նոյնպէս և այն անձանց, որոնք մասնակցել են յօգուտ Ընկերութեանս տրուած ներկայացմանը և վերջապէս նոցա, որոնք Ընկերութեանս նուիրել են գրքեր:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎ

1899 թ. Խմբագրական Մասնաժողովի անդամներն էին՝

Մինչեւ Ապրիլի 13-ի Ընդհ. Ժողովը.

(հին կազմութեամբ)

Պ. Առաքելեան Համբարձում

Պ. Արծրունի Վահան բժ.

Պ. Բաբախանեան Առաքել

Պ. Լալայեան Երուանդ

Պ. Լիւիցեան Ստեփան

Պ. Սարախանեան Առաքել

Ընդհանուր Ժողովից յետոյ.

(նոր կազմութեամբ)

Պ. Առաքելեան Համբարձում

Պ. Արծրունի Վահան բժ.

Պ. Բաբախանեան Առաքել

Պ. Բալաղեան Սամուէլ

Պ. Բարխուդարեան Արշակ

Պ. Լիւիցեան Ստեփան

Պ. Մալխասեան Ստեփան

Ապրիլի 13-ին Մասնաժողովի հին կազմութիւնից շուրս գնացին պ. պ. Սարախանեան, Լալայեան և Բաբախանեան:

Ապրիլի 13-ին Մասնաժողովի անդամ ընտրուեցին պ. պ. Բաբախանեան, Բալաղեան, Բարխուդարեան և Մալխասեան:

1899 թ. Մասնաժողովի նախագահ էր պ. Ա. Բաբախանեանը, քարտուղար՝ պ. Ե. Լալայեանը—հին կազմութեամբ, իսկ մայիսի 7-ից պ. Ստ. Լիւիցեանը:

Նիստերի թիւը եւ անդամների ըացակայութիւնը. — Տարուայ ընթացքում Մասնաժողովը հրաւիրել է 37 նիստ: Սրանցից կայացել են 35-ը (9-ը հին, իսկ 26-ը նոր կազմութեամբ): 2-ն կայացել՝ անդամների օրինական թիւ չլինելու պատճառով 2-ը (հին կազմութեամբ):

Բացի սրանից Մասնաժողովը Վարչութեան հետ ունեցել է իրարմ նիստեր 3 անգամ: Նիստերին ըացակայել են՝

Պ. Առաքելեան Հ. 25 անգամ.

Պ. Բժ. Արծրունի Վ. 9 »

Պ. Բաբախանեան Ա. 1 »

Պ. Բալաղեան Ս. 1 »

Պ. Լիւիցեան Ս. 5 »

Պ. Սարախանեան Ա. 2 »

Բացակայութեան պատճառները եղել են գլխաւորապէս հիւանդութիւնը և քաղաքում չգտնուելը:

Ձեկուցումների թիւը.—Տարուայ ընթացքում Մասնաժողովի մէջ եղել է 155 զեկուցում տպագրութեան համար դրսից առաջարկուած կամ Մասնաժողովի անդամների կողմից յանձնարարուած գրուածքների մասին:

Այս թուից 154 զեկուցում ներկայացրել են Մասնաժողովի անդամները. այն է՝

Պ. Հ. Առաքելեան	8	Պ. Ա. Բարխուդարեան	21
Պ. Վ. Արծրունի բժ.	20	Պ. Ե. Լալայեան	5
Պ. Ա. Բաբախանեան	18	Պ. Ս. Լիսիցեան	37
Պ. Ս. Բալաղեան	11	Պ. Ստ. Մալխասեան	29
		Պ. Ա. Սարուխանեան	5

և 1-ը պ. Ա. Քալանթարը՝ Մասնաժողովի յատուկ խնդիրքով:

Մասնաժողովի քննութեան առաջարկուած գրուածքները եւ սրանց մասին արուած որոշումները.—Մասնաժողովին 1899 թ. ընթացքում թէ դրսից ուղարկուած էին և թէ անդամների կողմից յանձնարարուած էին 95 գրուածք, նախորդ տարուց մնացել էր 7-ը, ընդամենը 102-ը:

Մինչև 1900 թ. յունուարի 1-ը այս գրուածքներից 84-ի մասին վերջնական որոշում է կայացել, որոնցից տպագրութեան համար յարմար են դատուել 33-ը, իսկ անյարմար՝ 51-ը. վերջնական որոշում չէ տրուել 18 գրուածքների մասին:

Տպագրութեան համար յարմար են դատուել հետևեալ 33-ը, որոնցից

7-ը ինքնուրոյն.

1. Մովսիսեան՝ «ժողովրդական երգեր.	} Տպագրել Բենսէի «Բուլանըխ» աշխատութեան հետ *).
2. Մովսիսեան՝ Վանցի քուչուկ.	
3. Բենսէ՝ Ազգային առաձներ Բուլանըխ գաւառի.	
4. Ս. Լիսիցեան՝ Պուշկին, կենսագրութիւն.	
5. Յ. Պարոնեան՝ Հոսհոսի ձեռագրութիւն, բ. տպագրութիւն.	
6. Անդրանիկ՝ Ուղեւորութիւն դէպի Դերսիմ.	
7. Օր. Պատկանեան՝ Հայկական նշանագրեր հարթակարի համար.	

26-ը թարգմանական.

- Ել. Օթէշկօ՝ Հօր Սամսոն, թարգմ. Ա. Ահարոնեան.
- Ել. Օթէշկօ՝ Տփղոյն Հովուերգութիւն, թարգմ. Ա. Ահարոնեան.
- Ել. Օթէշկօ՝ Գուհի, թարգմ. Արշ. Միթարեան.
- Պուշկինի քնար, թարգմ. Ա. Ծատուրեան, Յ. Յովհաննիսեան և Ա. Կրասիլնիկեան.
- Ուսայ՝ Խղճմտանքով, թարգմ. Ս. Մալխասեան.

Հետևեալ գրուածքները Մասնաժողովը ընդունել է և յանձնել է զանազան անձնաւորութիւններին թարգմանելու.

- Ալֆ. Դոդէ՝ Եւանթելիար.
- Ալֆ. Դոդէ՝ Փրոմօն կրտսեր.

*) Թէ «Բուլանըխ» աշխատութիւնը և թէ այս ժողովածուները Մասնաժողովը յանձնեց պ. Եր. Լալայեանին «Ազգագրական Հանդիսի» մէջ հրատարակելու համար:

- Н. — Данченко — Наборщица.
- Диккенс — Колокола.
- Станюкевич — Максимка.
- Маминь Сибиряк — Старый воробей.
- Другъ несчастных — д-ръ Гаазъ.
- Колдуньи и вѣдьмы.
- Праведный старецъ, В. Гюго.
- Օթէշկօ՝ Приключенія Яся.
- Օթէշկօ՝ Юліанка.
- Сенкевич — Побѣдитель.
- Рубакинъ — Разказы о подвигахъ челоѣческаго ума.
- Рубакинъ — Приключенія двухъ караблей.
- Эліасъ Гоу — изобрѣтатель швейной машины
- Весь вѣкъ для другихъ.
- Теннисенъ — Спасенный.
- Мечъ — Географическіе очерки (հատընտիր).
- Маминъ Сибиряк — Послѣдняя треба.
- Станюкевич — Купый.
- Бретъ-Гартъ — Счастье Ревущаго Стана.

Զանազան պատճառներով Մասնաժողովը չէ ընդունել հետևեալ 51 գրուածքների տպագրութիւնը.

15-ը ինքնուրոյն՝

- Սրբավարեր.
- Աղթամարայ գանձեր.
- Պարսկաստանի Հայերը.
- Դերասանուհի.
- Թերակատար սրտի իղձը.
- Ժողովրդական պօէմներ՝ «Աշխատանք» և «Թաթուի երազը».
- Տասը մանրավէպեր.
- Կրօնական հերձուածք հայոց և վրաց մէջ.
- Օրուան մը մէջ լուսանկար դառնալու արուեստը.
- Թուրթամ թագաւոր.
- Ժամանակի հոսանքը.
- Էմմա.
- Պետրոս Մեծ.
- Արմենուհի.
- Տարերք քրիստոնէական վարդապետութեան.

36-ը թարգմանական.

- Փլամարիօն՝ Աշխարհի վերջը.
- Լեբեդև՝ Ինչո՞ւ և ինչպէս խնայել աշխատանքի ժամանակը.

51. Լերմոնտով՝ Դև.
52. Ս. Դիւմա՝ Ոճրագործի խոստովանանքը.
53. Պուշկին՝ ժլատ ասպետ.
54. Պուշկին՝ Աւազակ եղբայրներ.
55. Լորդ Լիտտոն՝ Պոմպէյի վերջին օրերը.
56. Բայրոն՝ Ծովահէն.
57. Պատկերներ Գարիբալդիի կեանքից.
58. Գարիբալդիականներ.
59. Հայկական հարցը Թիւրքիայում.
60. Մուկի.
61. Էմ. Զօլա՝ Պարիզ.
62. Де Сегюр — Каникулы.
63. Լուսկիւիչ՝ Великаны и карлики въ царствѣ животныхъ (առաջարկուած թարգմ.)
64. Չեխով՝ Նոր Ամարանոց.
65. Լեբեօկ՝ Կեանքի գործածութիւնը.
Հետեւեալ գրուածքների ուսմերէն հրատարակութիւնները քննուած են և անյարմար են դասուած թարգմանութեան համար.
66. Маминъ Сибирякъ—Горой.
67. Маминъ Сибирякъ—Постойко.
68. Диккенсъ—Три дня.
69. Фр. Коппе—Прощеніе.
70. В. Гюго—Сирота въ неволѣ.
71. Киръ, царь персидскій.
72. Неистовый Камбизъ.
73. Фабіола.
74. Разказы о Финляндіи и ея жителяхъ.
75. Отцовская сидѣлка.
76. Кайгородовъ—Кукушка.
77. Арапы.
78. По Реклю—Земля и человекъ.
79. По Мордовцеву—Погибель Іерусальма.
80. Соломонъ.
81. Выселокъ.
82. Великодушный Голиаѳъ.
83. Маминъ Сибирякъ—Три друга.
84. Кайгородовъ—Дерево и его жизнь.
Մինչև 1900 թ. յունուարի 1-ը վերջնական որոշում չէ նդնլ հետեւեալ 18 գրք-
ուածքների մասին, որոնցից

4-ը ինքնուրոյն.

85. Ժողովրդական աւանդութիւններ և բանաստեղծութիւններ.

86. Գործնական խոհարարական դասագիրք.
87. Գեօթէ, կենսագրութիւն.
88. Սիֆիլիս, կակուղ շանկր և սուսուռակ.

14-ը թարգմանական

89. Փոքրիկ լորդի պատմութիւնը, թարգմ.
90. Դոստոևսկի՝ Кроткая, թարգմ.
91. Շէքսպիրի՝ Մակբեթ, թարգմ.
92. Подъ волнами морскими, բնագիր.
93. Ж Зандъ, Маленькая колдунья—ա. բն.
94. Какъ живутъ китайцы—բն.
95. Невѣдомые друзья и враги человека—բն.
96. Елисеѣвъ—По бѣлому свѣту—բն.
97. Елисеѣвъ—Объ іезидахъ—բն.
98. Елисеѣвъ—О положеніи женщинъ на Востока—բն.
99. Կլարէսի «Ալպեան լեռներում», թարգմ.
100. Сенкевичъ—Мальчикъ Геркулесъ—ա. բն.
101. Փրանկո՝ Դէպի լոյսը, թարգմ.
102. Шпильгагенъ—Одинъ въ полѣ не воинъ բն.

1899 թուին Մասնաժողովը զբաղուել է հ. Սրուանձտեանի գրուածքների հրատարակութեան հարցով: Վերջնականապէս որոշուել է տպագրել հ. Սրուանձտեանի աշխատութիւնները ոչ թէ բոլորը անխիր, այլ լոյս տեսածներից և ձեռագիրներից որոշ ընտրութիւն անելով:

Մասնաժողովի մէջ քննուել է նաև հայոց հին պատմագիրների աշխարհաբար թարգմանելու առաջարկութիւնը: Այս հրատարակութեան նպատակը պիտի լինի ծանօթացնել հայ ժողովրդին հայրենի անցեալի հետ ժամանակակից կամ ժամանակով մօտիկ պատմագիրների ցուցմունքների միջոցով: Մասնաժողովը, մշակելով այն սկզբունքները, որոնցով պիտի ղեկավարուի այս հրատարակութիւնը խմբագրելիս, ներկայումս զբաղուած է իւր այս մտադրութեան իրագործելով:

Ինչպէս յայտնի է, պ. Ա. Պողոսեանը նուիրել էր Ընկերութեանս տասը հազար ուրբի, որից հինգ հազարը պէտք է գործադրուի մանկական և ժողովրդական ընթերցանութեան գրքերի հրատարակութեան վրայ: Մասնաժողովը, նուիրատուի նպատակին ծառայած լինելու համար, ընտրել է մի շարք մանկական և ժողովրդական գրքոյնքեր և յանձնել է ձեռնհաս մարդկանց մասամբ թարգմանելու, մասամբ էլ փոխագրելու համար: Այս շարքից արդէն սկսել են լոյս տեսնել մի քանի հրատարակութիւններ:

Մ Ո Ւ Տ Ք

1899 Թ Ո Ւ Ւ Դ Ր Ա

		Նախահաշիվ 1899 թ.		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
I.	Մնացորդ առ 1-ն յունվ. 1899 թ.	10,447	71				
	1) Մէկ տոմս. II փոխառ. № 8798/30.	—	—	228	56		
	2) Մէկ տոմս. Ազն. կալուած. պետակ. բանկի № 1075/29.	—	—	194	53		
	3) Ա. Պօղոսեանի գումարից աւանդ տրուած Թիֆ. Առևտ. բանկ.	—	—	8,500	—		
	4) Ընթացիկ հաշուով Թիֆլ. Առևտ. բանկ.	—	—	1,463	35		
	5) Պատրաստի դրամ.	—	—	61	27	10,447	71
II.	Անդամավճարներից.	3,000	—	—	—		
	1) 1897 թ. իսկական անդամավճարներից.	—	—	204	—		
	2) 1898 թ. իսկ. անդամավճարներից.	—	—	1,104	—		
	3) » » Մշտական անդամներից՝ Աստուածատուր Վաչեանից և Գաւար Տէր-Մովսիսեանից.	—	—	200	—		
	4) 1899 թ. իսկակ. անդամավճարներից.	—	—	1,393	—		
	5) 1900 թ իսկակ. անդամներից	—	—	48	—	2,949	—
III.	Շուէրներից.	100	—	—	—		
	1) Շուշուալ նախկին բարեգործ Ընկեր.	—	—	—	—	137	18
IV.	Գրքերի վաճառումից.	2,000	—	—	—		
	1) Ընկերութ. Գրասենեակում կանխիկ վաճառումից գոյացած	—	—	863	79		
	2) Կենդրոնական զբաղմունքներից.	—	—	258	50		
	3) Ապառիկներից.	1,220	—	523	72	1,646	01
V.	Ներկայացումներից.	600	—	—	—	936	90
	Երուանդ Լալայեանից (100 ր. պարտքից)	—	—	—	—	15	—
Ընդհանուր գումարն է						16,131	80

Մ Ա Ր Կ Ղ Ւ Հ Ա Շ Ի Ւ Ը

Ե Լ Ք

		Նախահաշիվ 1899 թ.		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
I.	Գրքերի հրատարակութեան ծախք.	6,868	91				
	1) Տպագրութեան ծախք.	—	—	1,386	33		
	2) Թղթավաճառ. և պատկերների համար			1,538	—		
	3) Վարձատրութիւն						
	ա) Հեղինակներին			664	ր. 85		
	բ) Թարգմանիչներին.			465	ր. 56		
	գ) Սրբագրութեան.			291	ր. 86		
		—	—	1,422	27	4,346	60
II.	Գրքերի ապահովութեան	78	80	—	—	78	80
III.	Գրասենեակի վարձ.	420	—	—	—	420	
IV.	Գրասենեակի ծառայողներին.	700					
	1) Գրասենեակապետին	—	—	540	—		
	2) Ծառային.	—	—	136	—	676	
V.	Փոստի եւ դիւանական ծախք.	800	—	—	—		
	1) Փոստի ծախք	—	—	271	64		
	2) Դիւանական և մանր ծախք.	—	—	301	40	573	04
VI.	Ներկայացման ծախք	—	—	—	—	236	65
VII.	Առևտրական բանկից զբաղ. դրամ խաղարկ. տոմսերը լետ գնելու համար	—	—	—	—	300	
	Ընդամենը	—	—	—	—	6,631	09
VIII.	Մնում է առ 1-ն յունվ, 1900 թ.						
	1) Մէկ տոմսակ II փոխառութեան № 8798/30	—	—	228	56		
	2) Մէկ տոմսակ Ազնուակ. պետակ. կալուած. բանկի № 1075/29.	—	—	194	53		
	3) Ա. Պօղոսեանիցի գումարից աւանդ տրուած Թիֆլ. Առևտ. բանկ.	—	—	8,500	—		
	4) Ընթացիկ հաշ. » » »	—	—	500	—		
	5) Պատրաստի դրամ.	—	—	77	62	9,500	71
Ընդհանուր գումարն է		—	—	—	—	16,131	80

ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒՄԸ ԳՐԵՆԻ ԱՐԺԷՔԸ

Գրքերի թիվը	Բուք.	Կող.
1879 թ. { թուականներին տպուկ էն գրքերը արժողութեամբ }	6	1 50
1880 թ.	4	2 40
1881 թ.	5	2 05
1882 թ.	1	— 50
1883 թ.	—	—
1884 թ.	4	3 95
1885 թ.	1	1 50
1886 թ.	1	2 —
1887 թ.	2	2 05
1888 թ.	1	— 10
1889 թ.	2	1 90
1890 թ.	16	4 82
1891 թ.	18	8 25
1892 թ.	12	5 70
1893 թ.	22	5 35
1894 թ.	18	10 58
1895 թ.	11	2 54
1896 թ.	15	10 40
1897 թ.	12	6 05
1898 թ.	20	7 78
Գումարը	171	79 41

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԵԱՆ ԱՂԻՍԱԿ

	Իսկական և ձեռնարկների թիվը.	Վարչութ. նիստերի թիվը.	Խմբ. Մամուլ. նիստ. թիվը.	Խառն նիստերի թիվը.	Շնչվանուր ժողովների թիվը.	Հրատարակված գրքերի թիվը.	Մուտքի ման նեկակ խոսքերով.	Մուտքի գրքերի հրատարակված, դիտարկված և այլ ծախսերը.		
Թիվ							Բուք.	Կ.	Բուք.	Կ.
1880 } 1885 }	503	25	28	44	6	20	12,389	08	9,802	33
1886	28	2	—	7	1	1	2,007	33	1,567	—
1887	14	—	—	7	1	1	206	73	231	14
1888	18	1	—	3	1	2	907	25	1,257	10
1889	11	8	13	5	1	1	1,934	73	1,094	09
1890	88	8	15	1	2	1	2,906	57	2,736	08
1891	113	29	26	1	1	16	2,022	87	3,714	11
1892	359	28	24	—	2	18	5,573	88	5,998	45
1893	313	41	25	2	1	12	5,052	79	5,342	60
1894	365	47	33	1	1	12	4,907	80	4,083	87
1895	442	45	40	2	1	18	6,872	36	8,771	77
1896	542	47	38	1	1	14	5,730	58	6,634	76
1897	598	38	38	2	1	22	6,155	57	6,774	32
1898	509	34	40	3	1	12	17,316	50	7,423	18
1899	493	26	37	3	1	20	5,684	09	6,631	09
	4,396	379	357	84	23	191	79,568	13	72,061	89

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
1 Յունուարի 1900 թ.					
Ա Կ Տ Ի Վ					
I.	Կահ-կարասիք				
	8 պահարան	108	—		
	2 մեծ պահարան	81	—		
	1 կանտորիկ	4	50		
	3 սեղան	18	—		
	22 աթոռ	37	80		
	1 փառարան (չուղուներ)	1	80		
	1 մամուլ պատճենների համար	9	—		
	5 փորին	4	50		
	1 ցուցանակ	—	90		
	2 լամպա	5	40		
	2 թանաքաման	3	—		
	1 կշեռք 1, 2, 3, (96 մսխալ քարերով)	—	90		
	2 համրիչ	1	35		
	1 սանդուխք	—	90		
	2 մոմակալներ	—	90		
	2 վեշարկա	7	65		
	2 դարակ	13	50		
	Կլիշեներ №. №. 1, 2, 4, 40, 53, 62, 65, 73, 88, 98, 108, 112, 123, 127, 132, 142, 148 152, և 163 զրքերի, որոնցից մի քանիսը փչացել է, 7 պատկերներ իրանց շրջանակներով	146	45		
		3	15		
		448	70		
	100% հանգուցումն	44	87	403	83
II.	Դրամարկո				
	1, Մնում է առ 1-ն լուծ. 1900 թ. դրամարկուծ	77	62		
	2, Մէկ տրամսակ II փոխառութեան № 8798/30	228	56		
	3, Մէկ տրամսակ Ազնուակ. պետ. կալուած. բանկի 1075/29	194	53		
	Փոխադրելի	500	71	403	83

ԻՆՎԵՆՏԱՐԸ

		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
Փոխանցումն		500	71	403	83
4, «Ա. Ա. Պողոսեանցի» գումարից աւանդ գրուած Թիֆլիսի Առևտր. բանկում		8,500			
5, Ընթացիկ հաշուով Թիֆլ. Առևտր. բանկում.		500	—	9,500	71
III.	Դրադարան				
Սեփական գրադարանի համար ունի 295 օրին. գիրք փառակազմ՝ ընկ. հրատարակութիւններից		—	—	230	74
IV.	Դրքեր				
Վաճառելու զրքեր մնում են առ 1-ն լուծուածի 1900 թուի					
1, Ընկեր. հրատարակութիւններից 90,310 օր.		40,914	08		
2, Նուիրած գրքերից 455 »		832	80	41,746	88
V.	Պարտապաններ				
Պարտ են մնում Ընկերութեանը					
1, Գրավաճառները և աշխատակից անդամները զրքերով		10,119	55		
2, 6 խսկական անդամներ 1898 թ.		36	—		
3, Երկու մշտական անդամ 1899 թ. Բազու		200	—		
4, 1899 թ. անդամովճ. 228 անդ.		1,373	—		
5, Մի հեղինակ գրամով		19	—	11,747	55
Գումարն		—	—	63,629	71
Պ Ա Ս Ս Ի Վ					
I.	Պարտատէրներ				
Ընկերութիւնը պարտ է մնում առ 1-ն Յու-նուարի 1900 թ.					
1, Հեղինակներին		162	50		
2, Թղթավաճառներին		1,827	18		
3, Կազմարարներին		145	50		
4, Սրբազրութեան համար		150	—		
5, Թարգմանիչներին		36	50		
6, Տպարաններին		400	—		
7, 1900 թ. 8 անդամովճառներ		48	—	2,769	68
Կարողութիւն		—	—	60,860	03

13344

№ ՆՁ	ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԾ ԳՐԱԶԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿԸ	Տպած է եղել		Մ Ո Ւ Տ Ի						Ե Լ Ի						ՄՆԱՅՈՐԴ		
		Օրին.	Գինը	Մտած էր առ 1-ին ցուցադրել էն	Վերադարձվել էն	Ընդամենը		Տուած է անդամն- րին	Վաճառուած է դրա սենսորով	Տուած է անդամի համար	Տուած է անդամի համար	Ընդամենը	Ընդամենը	Առ 1-ին ցու- հուարի 1900 թ.				
						Օրին.	Ը.							Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.
40	Շենիկ	1800	— 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Շենգրինի երեք դրոցներ.	1200	— 10	121	30	151	15	10	8	5	18	4	35	3	50	116	11	60
42	Տարասյանցի Տարասյաններ	1200	— 40	223	—	223	89	20	18	4	10	4	36	14	40	187	74	80
43	Օրլանի կույր 1892 թվին	1200	— 25	—	1	1	—	25	—	—	—	—	—	—	—	1	—	25
44	Արարատեանի կեանք.	1200	— 75	542	50	592	444	—	7	3	3	4	17	12	75	575	431	25
45	Գաղափարական քահանայ	1200	— 75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Ընտանիքի լույս.	1200	— 10	3	—	3	—	30	—	1	2	1	4	—	40	—	—	—
47	Հոստոսի ձևադասարան	1200	1 —	—	1	1	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—
48	Քիմիա	1200	— 40	585	—	585	234	—	3	2	12	1	18	7	20	567	226	80
49	Շենգրինի երեք վեպիկ.	1200	— 15	394	52	446	66	90	6	7	17	4	34	5	10	412	61	80
50	Մամուլի ծոց.	800	— 50	341	—	341	170	50	5	4	19	2	30	15	—	311	155	50
51	Ջալալիի Բուրմուք.	800	— 25	402	—	402	100	50	5	3	4	2	14	3	50	388	97	—
52	Դաստիարակութիւն	800	1 —	61	3	64	64	—	22	5	32	1	60	60	—	4	4	—
53	Մըռու	2400	— 20	1143	—	1143	228	60	11	10	26	4	51	10	20	1092	218	40
54	Խան Միլան.	1200	— 20	253	20	273	54	60	13	6	22	4	45	9	—	228	45	60
55	Տարաս-բուլբուլ	1200	— 40	192	—	192	76	80	9	6	21	5	41	16	40	151	60	40
56	Փշրանքներ	800	— 50	468	61	529	264	50	6	1	17	2	26	13	—	503	251	50
57	Երկու քույր	1800	— 25	512	2	514	128	50	23	33	49	4	109	27	25	405	101	25
58	Դրասիի քննանիք, գ. ապ.	1200	— 60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	Միլան և Մամուլի, գ. ապ.	1200	— 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	Փորձանքների բժշկարան.	1200	— 20	275	—	273	54	60	12	2	38	4	56	11	20	217	43	40
61	Մակրեթ 1893 թվին	1200	— 50	593	24	617	308	50	29	4	17	3	53	26	50	564	282	—
62	Պատուօր	1200	— 20	582	60	642	128	40	16	3	17	4	40	8	—	602	120	40
63	Խօյերա.	5000	— 05	103	209	312	15	60	5	5	1	4	15	—	75	297	14	85
64	Խարազի աղայ.	1200	— 40	415	—	415	166	—	22	8	29	4	63	25	20	352	140	80
65	Հանրամատչելի բնախօսութիւն	1200	1 —	348	2	350	350	—	15	7	18	3	43	43	—	307	307	—
66	Փարալանի աղջիկը.	1200	— 80	404	50	454	363	20	39	9	32	3	83	66	40	371	296	80
67	Խուն խոր.	1200	— 60	511	—	511	306	60	15	22	15	4	56	33	60	455	273	—
68	Էլզուլա.	1200	— 45	275	77	352	158	40	18	3	20	3	44	19	80	308	138	60
69	Զորքորդ մողը.	1200	— 05	43	—	43	2	15	10	4	22	2	38	1	90	5	—	50
70	Դրասիի քննանիք, գ. ապ.	2400	— 50	111	—	111	55	50	19	15	36	2	72	36	—	39	19	50
71	Սիրաք և Մամուլի, գ. ապ.	2400	— 50	245	4	249	124	50	19	10	24	2	55	27	50	194	97	—
72	Ջրալէներ հողի մասին	1200	— 15	393	4	397	59	55	9	6	13	3	31	4	65	366	54	90
73	Հանրամատչելի աստղագրաշխ. 1894 թվին	1200	1 —	468	2	470	470	—	19	9	20	3	51	51	—	419	419	—
74	Մանուկների հագադարութիւնը	1200	— 20	3	7	10	2	—	1	—	7	—	8	1	60	2	—	40
75	Մուկուլի հալիք.	1200	— 15	85	—	85	12	75	11	8	15	3	37	5	55	48	7	20
76	Երկու հեքեաթ	1200	— 10	107	8	115	11	50	10	14	21	4	49	4	90	66	6	60
77	Կովկասի գերին	1200	— 20	14	5	19	3	80	1	16	1	1	19	3	80	—	—	—
78	Անհունի բաղիկը	1200	— 05	18	—	18	—	90	—	15	3	—	18	—	90	—	—	—
79	Վէպիկներ	1200	— 40	320	7	327	130	80	17	19	36	3	75	30	—	252	100	80
80	Դարպիներ	800	— 40	—	1	1	—	40	1	—	—	1	2	—	80	—	—	—
81	Պետրոս Գալան	1200	— 50	166	8	174	87	—	13	5	16	3	37	18	50	137	68	50
82	Շիրիանի կարանտորը	800	— 60	35	20	55	33	—	13	4	8	2	27	16	20	28	16	80
83	Համիլտոն	1200	— 75	166	4	170	127	50	26	14	28	2	70	52	50	100	75	—
84	Ֆինաի պատմ. Հայոց, մասն Ա.	1200	1 —	538	—	538	538	—	17	6	29	1	53	53	—	485	485	—
85	Կոյնը 1895 թվին	1800	1 —	1061	—	1061	1061	—	16	5	33	—	54	54	—	1007	1007	—
86	Կոյնը մասն Գ.	1800	1 —	1160	—	1160	1160	—	16	4	34	—	54	54	—	1106	1106	—
87	Կոյնը մասն Բ.	1800	1 —	1203	—	1203	1203	—	16	4	20	1	41	41	—	1162	1162	—
88	Պատմութիւն Հայոց, Բ. ապ.	3602	1 50	1640	2	1642	2463	—	54	68	170	3	295	442	50	1347	2020	50

№	ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԾ ԳՐԶԵՐԻ	Տպած է եղել		Մ Ո Ւ Տ Ք					Ե Լ Ք					Մ ՆԱՅՈՐԴ				
		Օրին.	Գինը	Միութեան 1-ին թվականը	Վերականգնողական է	Ընդամենը	Տույն է անդամներին	Վաճառում է գրքեր և արհեստական	Տույն է արհեստական	Տույն է անդամներին	Ընդամենը	Տույն է անդամներին	Տույն է անդամներին	Տույն է անդամներին	Տույն է անդամներին			
																Օրին.	Ը.	Ը.
89	Հնութիւնը Անիայի	600	2 —	281	—	281	562	—	7	1	2	1	11	22	—	270	540	—
90	Ուրբինեցի մանուկը	1200	— 10	263	27	290	—	10	10	10	4	34	3	40	256	25	60	
91	Կաշկակարը երաժիշտ	1230	— 05	321	48	369	18	45	19	18	33	4	74	3	70	295	14	75
92	Խնձորենիների երկրում	1200	— 10	616	7	623	62	30	9	10	16	4	39	3	90	584	58	40
93	Երկու եղբայր	1200	— 60	652	9	661	396	60	20	7	13	4	44	26	40	617	370	20
94	Մեծապ. մուրացկան. Գ. տպ.	1187	— 40	189	8	197	78	80	36	30	67	3	136	54	40	61	24	40
95	Նախագիտելիք բուսաբանութ.	800	— 80	408	24	432	345	60	4	—	15	3	22	17	60	410	328	—
96	Հաղարից մէկը	1200	— 60	445	21	466	279	60	28	12	24	3	67	40	20	399	239	40
97	Բնչաբն կուղէք	1200	— 50	652	8	660	330	—	27	4	20	3	54	27	—	606	303	—
98	Գարեջրական առողջապահութ.	800	— 50	489	22	511	255	50	8	3	2	3	16	8	—	495	247	50
99	Աղեղնիչ	1201	— 10	631	3	634	63	40	20	12	37	4	73	7	30	561	56	10
100	Գոռող արմատներին	1200	— 05	577	11	588	29	40	29	17	12	4	62	3	10	526	26	30
101	Գոռող ազգէն	1002	— 05	499	1	500	25	—	12	18	9	4	43	2	15	457	22	85
102	Ճանապարհորդ գործը	1203	— 03	651	—	651	19	53	13	22	24	4	63	1	89	588	17	64
103	Մանկական լսող, պատկերն. 1896 թվին	400	1 20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
104	Նոյնը	951	1 20	344	21	365	438	—	20	125	57	2	204	244	80	161	193	20
105	Գեղանկարի երեխաները	1200	— 15	723	5	728	109	20	15	8	19	4	46	6	90	632	102	30
106	Վրէժ	1200	— 05	425	5	430	21	50	16	47	89	2	154	7	70	276	13	80
107	Անվան մարդասպան	1200	— 15	528	5	533	79	95	23	10	29	4	66	9	90	467	70	05
108	Մուշկու	1200	— 10	721	5	726	72	60	17	9	13	4	43	4	30	683	68	30
109	Անեկտայի հոգաբարձ	1200	— 07	614	5	619	43	33	20	81	95	3	199	13	93	420	29	40
110	Նապաստակ	1800	— 07	1388	5	1393	97	51	20	13	39	4	76	5	32	1317	92	19
111	Ծերունի Մարկոս	2400	— 10	1111	10	1121	112	10	12	10	33	4	59	5	90	1062	106	20
112	Բոմբէ և Զուլիտ	1200	— 60	672	4	676	405	60	35	8	23	1	67	40	20	609	365	40
113	Աղապարի Զօմեր, Գ. տպ.	1800	1 —	1251	1	1253	1253	—	51	29	42	4	126	126	—	1127	1127	—
114	Զրոյցն բն. մեծ և անեղ եր. մաս. Ընկերաստէր Վահան	1200	— 15	671	—	671	100	65	5	4	8	4	21	3	15	650	97	50
115	Ընկերաստէր Վահան 1897 թվին	1200	— 10	666	—	666	66	60	11	8	27	3	49	4	90	617	61	70
116	Անվան զերծակը	1200	— 40	569	3	572	228	80	33	24	87	2	146	58	40	426	170	40
117	Մոզարտիտիկ	1200	— 40	580	3	583	233	20	26	24	82	2	134	53	60	449	179	60
118	Գեղան զեղեցկուհի	1200	— 40	563	3	566	226	40	38	23	83	1	145	58	—	421	168	40
119	Կարմիր գլխարկ	1200	— 40	622	3	625	250	—	38	24	101	2	165	66	—	460	184	—
120	Գուլիվէրը թղտկների աշխարհ.	1200	— 40	624	3	627	250	80	33	33	89	2	157	62	80	470	188	—
121	Գուլիվէրը Նականների աշխարհ.	1200	— 40	750	3	753	301	20	32	33	84	2	151	60	40	602	240	80
122	Նապաստակի և ունու գրազը	1200	— 40	750	3	753	301	20	27	32	101	2	162	64	80	591	236	40
123	Լուսերեթիկ	1200	— 40	883	3	886	354	40	28	37	89	2	146	58	40	740	296	—
124	Ճշմարտութիւնը միշտ չաղի	1200	— 40	897	3	900	360	—	32	35	92	1	160	64	—	740	296	—
125	Օրերուն հրաշալի եղջիրը	1200	— 40	894	3	897	358	80	30	28	92	1	151	60	40	746	298	40
126	Դարիթ Կոպերնիկ	1202	1 —	814	15	829	829	—	36	7	11	4	58	58	—	771	771	—
127	Դառնկերներ	1200	— 50	877	—	877	438	50	15	6	9	4	34	17	—	843	421	50
128	Թառոյններ	1200	— 50	871	—	871	435	50	13	6	20	4	43	21	50	828	414	—
129	Ընտիր պատմութեան, Գոգի	1200	— 40	904	—	904	361	60	18	6	28	3	55	22	—	849	339	60
130	Հոգ կինը	800	— 40	475	—	475	190	—	18	10	44	2	74	29	60	401	160	40
131	Կեանքի տեսարաններ	1200	— 50	963	—	963	481	50	31	13	49	3	96	48	—	867	433	50
132	Ոսկի շինարարներ	1200	— 50	857	—	857	428	50	31	21	30	2	84	42	—	773	386	50
133	Գուլիվէրի ճանապարհորդութ.	1200	— 50	886	—	886	443	—	26	22	32	4	84	42	—	802	401	—
134	Թառոյնների աշխան. տեղաթ.	1200	— 05	794	—	794	39	70	9	45	19	3	76	3	80	718	35	90
135	Վեներեթիկի վաճառականը	1200	— 40	867	—	867	346	80	31	15	47	1	94	37	60	773	309	20
136	Երկրաշարժ և ճրարդիկ. լեռներ	1200	— 15	846	—	846	126	90	20	7	39	4	70	10	50	776	116	40
137	Վեներեթիկի և գրողների, Գ. Մոպ.	1200	1 —	940	—	940	940	—	53	5	48	4	110	110	—	830	830	—
138	Բուզգա և իւր վարդապետութ.	1200	— 20	856	—	856	171	20	23	10	32	2	67	13	40	789	157	80
	Երկրի և երկնքի մասին	1200	— 10	888	—	888	88	80	14	31	43	4	92	9	20	796	79	60

№ Նշ	ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՆԻ ԳՐԱԶՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿԸ	Տպած է եղել		Մ Ո Ւ Տ Ի						Ե Լ Ի						ՄԵՍՏՐԱՐԻ Առ 1-ին Յու- նուարի 1900 թ.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
				Մնում էր առ 1-ին Յանվարին		Վերադարձվել է	Ընդամենը			Տպած է անդամներ- ըն	Վաճառված էր դրա սենյակում	Տպած է տպարկի	Նստավորված է	Ընդամենը																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
		Օրին.	Գինը	Օրին.	Օրին.												Օրին.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	Օր.	

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆՆ 1899 ԹՈՒԻ ԸՆԴՈՄՆԵՐԻ ՅՈՒՅՆԿԸ

ԱՇԽԱՏԱԿԻՅ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Աքսսլթուման	1 Մեղքիսթեան Լևոն
Ալէքսանդրոպօլ	2 Տէր-Պօղոսեան օր. Սանդուխտ
	3 Կարա-Մուրզա օր. Մարիամ
Աստրախան	4 Մկրտումեան Գէորգ քահանայ
	5 Աղաբալեան տիկ. Գալիանէ
Արմաւիր	6 Նալբանդեան Վախտանգ
Արմանսկ-Բազար	7 Դաւթեան Յովհաննէս
Բազու	8 Վաչեան Աստուածատուր
Բաթում	9 Քօչարեան Յակովբ
	10 Մակարեան Արամ
	11 Բիւրզեան Գարեգին
Բալախանի	12 Գիւլիսանդանեան Աբրահամ
	13 Յովհաննիսեան Ռուբէն
Բոմբէյ	14 Խաչատուրեան Խաչատուր
Եկատերինոպօլ	15 Բաղդասարեան Գարեգին քահ.
Երևան	16 Աւետեան Յարութիւն
Թելաւ	17 Մղղսեան օր. Օլլգա
Կաղզուման	18 Ղազարեան Մեսրոպ
Կարս	19 Ստամբուլցեան Խորէն քահ.
Ղուբա	20 Սալամբէկեան Մելքոն
Մօսկվա	21 Միանսարեան օր. Մարիամ
Նոր-Նախիջևան	22 Բերբերեան Մինաս
Շամախի	23 Սարգիսբէգեան Սմբատ
Շուշի	24 Աղամալեան Տիգրան
Ստաւրապօլ	25 Տէր-Խաչատրեան Արշամ
Փօթի	26 Մաղմանեան Ստեփան

Մ Շ Տ Ա Կ Ա Ն Ա Ն Դ Ա Մ Ն Ե Ր

1 Աղամեան Յովհաննէս (Բազու)	9 Թամամշեան Միքայէլ (Թիֆլիս)
2 Ալիբէգեան տիկին Նունէ (Թիֆլիս)	10 Ժամհարեան Իսահակ (Մօսկվա)
3 Ալիբէգեան Պետրոս (Թիֆլիս)	11 Լալայեան Աղէքսանդր (Շամախի)
4 Առաքեան տիկին Սօփիա (Թիֆլիս)	12 Խանդամիրեան Գրիգոր (Բազու)
5 «Արամազդ» նաւթ. ընկերութ. (Բազու)	13 Խաչատուրեան Տիգրան (Բազու)
6 Արամեան Միքայէլ (Բազու)	14 Ծովիանեան Արշակ (Բազու)
7 Դուրխանեան Մարկոս (Թիֆլիս)	15 Կարապետեան Մկրտիչ (Թիֆլիս)
8 Եսրաբեան Գրիգոր (Թիֆլիս)	16 Կօլմանեան Աստուածատուր (Բազու)

17 Հախումեան Միքայէլ (Վրչինի-Վօլօջիկ)	25 Շահգեղանեան Մկրտիչ (Բազու)
18 Ղուկասեան Աւետիք (Թիֆլիս)	26 Սարաջ-Գուրգէնեան Գրիգոր (Թիֆլիս)
19 Ղուկասեան տիկին Եւգինէ (Բազու)	27 Սալթիկեան Գրիգոր (Նոր-Նախիջևան)
20 Մանուէլեան Ստեփան (Թիֆլիս)	28 Սարգսեան տիկին Եղիսաբէթ (Բազու)
21 Մելիք-Աղաբեան Աղէքսանդր (Թիֆլիս)	29 Սվէչնիկեան Լազար (Պետրիգորսկ)
22 Միլեան Արշակ (Թիֆլիս)	30 Վաչեան Աստուածատուր (Բազու)
23 Շահինեան Գէորգ (Թիֆլիս)	31 Տէր-Խաչատուրեան Եղիա (Թիֆլիս)
24 Շահազիզ Սմբատ (Մօսկվա)	32 Տէր-Մարգարեան Գասպար (Բազու)

Ի Ս Կ Ա Կ Ա Ն Ա Ն Դ Ա Մ Ն Ե Ր 1899 Թ.

Թիֆլիս	Իսահակեան Աբրահամ	Շահինեան Աղէքսանդր
Աբրահամեան Նիկողայոս	Լալայեան Երուանդ	Շահնազարեան օր. Սօփիա
Աղաջանեան բժ. Միքայէլ	Լիսիցեան Արտէմ	Շահումեան Գէորգ
Աղամալեան բժ. Եփրեմ	Լիսիցեան Սահակ	Շիրինեան Կարապետ
Աղանեան Գիւտ. ա. քահ.	Լիսիցեան Ստեփան	Շիօեան Սարգիս քահանայ
Ամիրադեան Բազրատ	Խան-Աղեան Լևոն	Ումիկեան բժ. Ներսէս
Ամիրխանեան Յովսէփ	Խաչատրեան Խաչատուր	Չեքեգեան Սամսոն
Այվազեան Աղէքսանդր	Խաթիսեան տիկ. Մարիամ	Չմշկեան Արամ
Անանեան Աղէքսանդր	Խարաղեան տիկ. Մարիամ	Չմշկեան Մակար
Անդրանիկեան Յովհաննէս	Խարաղեան Սարգիս	Պաւլատ տիկ. Նունէ
Առաքեան Համբարձում	Խօջամիրեան Կարապետ	Պետրոսեան Յարութիւն
Առլամաղեան Աղէքսանդր	Ծատուրեան Եփրեմ	Պետրոսեան Պետրոս
Ատովմեան Երուանդ	Ծովիանեան Կոստանդին	Պուշեան Պերճ
Արասխանեան Աւետիք	Ծուրինեան Գաբրիէլ	Ջաղէթեան Աղէքսանդր
Արզումանեան Խոսրով	Կարապետեան բժ. Աղէքս.	Ռօտինեան Գրիգոր
Արծրունի բժ. Վահան	Կանդուրայեան Յարութ.	Ռօտինեան Տիգրան
Արղութեան Իշխ. օր. Սօփ.	Հախումեան Սիմէօն	Սամարչեան Նիկողայոս
Աւագեան Բէգլար	Հէջուբեան Կոստանդին	Սառաֆեան Երուանդ
Բաբախանեան Առաքել	Ղորղանեան Դաւիթ	Սարուխանեան Առաքել
Բաբայեան բժ. Աւետիք	Մալայեան տիկ. Եղիսաբէթ	Սերովբեան Կարապետ
Բալաղեան Խոսրով	Մալխասեան Ստեփան	Սպենդիարեան Յովհան.
Բարխուդարեան Արշակ	Մանթաշեան Աղէքսանդր	Սուլանաճեան Միքայէլ
Բուղդանեան Իսահակ	Մարտիրոսեան Կոստանդ.	Ստեփանեան օր. Նունէ
Դաւաթեան Գալուստ	Մեասնիկեան Գրիգոր	Վարդազարեան Մկրտիչ
Դուրաղեան տիկ. Վարդ.	Մելիք-Աղամեան Լևոն	Վարդազարեան Ստեփան
Դիւլնազարեան Կոստանդ.	Մելիք-Այվազեան Աղասի	Վարդապետեան Աւետիք
Դանիէլեան Բէգլար	Մելիք-Բախտամեան Յակ.	Տէր-Լևոնդեան Գրիգոր
Դաւթեան տիկ. Եւա	Միլեան տիկ. Վարվառէ	Տէր-Յակովբեան Գարեգին
Դաւթեան Նիկողայոս	Մուրադբէգեան Ալէքս.	Տէր-Նիկողոսեան Գրիգոր
Եարզուլեան Թովմաս	Յակոբջանեան Ղազարոս	Տէր-Սարգսեան Յովհան.
Եւանդուլեան Գրիգոր	Յարութիւնեան Մնացակ.	Յիցիկեան Տիգրան
Զարգարեան տիկ. Նունէ	Յարութիւնեան Սարգիս	Գալանթար Աղէքսանդր
Թամամշեան տիկ. Նունէ	Նաւասարդեան բժ. Բազր.	Գալանթարեան Աղէք.
Թումանեան Իշխ. ա. Մար.	Շահումեան Դաւիթ	

Ազոուլիս

1 Բալաթարեան տ. Գալիանէ

Ախլցիս

Ազնուրեան Ստեփան

Բուրուղեան Սիմէօն

3 Մնտոյեան Աշոտ

Աղէքսանդրապօլ

Բունիթեան Գասպար

Իւզբաշեան Տիգրան

Խոյեցեան Սիմէօն

Ծաղիկեան տիկ. Սանդ.

Զիթօղեան տիկ. Կատ.

Մատակեան օր. Աստղիկ

Մուշեղեան Եղիսաբէթ

Զիլինգարեան Իւզաբեր

Զալադեան Վահան

Սարգսեան Միքայէլ

Տէր-Պետրոսեան տ. Զաւ.

Տէր-Սարգս. Մովսէսբէգ

13 Բացախեան Խաչատուր

Ասխաբադ

1 Տէր-Մեսրոպեան Խաչատ.

Աստրախան

Աղամեան տիկ. Վարդ.

Ամարեան տիկ. Մանուշակ

Եւանգուլեան Ստեփան

Զաքարեան տիկ. Սօֆիա

Թէլէթեան տիկ. Աննա

Հախվերդեան Մկրտիչ

Մարգարեան Թովմաս

Պօղոսեան Անդրէաս

Սարգսեան տիկ. Մարիանէ

Սուրբէգեան Յովսէփ

11 Տարեմուղեան Նիկողայոս

Արմեանսկ

Ալեանաքեանց Միքայէլ

Աւթանդիլեան տիկ. Եւա

Զաքարեան տիկ. Աննա

Մաղլուեան Գաբրիէլ

Մահտեսեան Ղազարոս

Զուբարեան Պետրոս

Տապախեան Աստուածատ.

Տօնիկեան Սարգիս

Պալեան Լուսիկ

10 Օպերեան Կարապետ

Բազու

Աբէլեան Ալէքսանդր

Աբէլեան Ներսէս

Աղամեան Ալէքսանդր

Աղամեան Արտէմ

Աղամեան Հայկ

Աղամեան Նիկիտ

Աղամեան Սուրէն

Աղամեան տիկ. Սօֆիա

Աթաբէգեան Տիգրան

Ալաշալեան Յովհաննէս

Ախուրդով Հաջի-Ղասոււմ

Աղաբաբեան Գրիգոր

Աղամեան Յովսէփ

Ամիրեան Յովհաննէս

Ամիրեան Սարգիս

Ամիրջանեան Խուրշիդ

Ամիրջանեան Յովակիմ

Ալվադեան Ալէքսանդր

Ալվադեան Նիկօլայ

Ալվադեան Ստեփան

Ալվադեան Վարդան

Ալդինեան Սիմէօն

Անանեան Ալէքսանդր

Անանեան Ալէքսանդր Պ.

«Անդրանիկ» ընկերութ.

Անտօնեան Փրիգոր

Անտօնեան Քրիստափոր

Ապրէսեան Մարգար

Առափեղեան Միրզա

Ասլանեան Գրիգոր

Ասլանեան Սամուէլ

Ասրիբէգեան Ալէքսանդր

Արզումանեան Սիմէօն

Աւագեան Մարտիրոս

Աւագեան Մանուշար

Աւետեան Նիկօլայ

Բաբայեան Յովհաննէս

Բաբայեան Սերովբ

Բաղրեան Գրիգոր

Բեհրամեան Ալէքսանդր

Բուրաղեան Երուանդ

Բրալովսկի Պետրէ

Գեանջեցեան Հայկ

Գիւլմսերեան Հայկ

Գուրգէնեան Գրիգոր

Գրիգորեան Սեդրաք

Դաստակեան Աբրահամ

Դաւթեան Ներսէս

Դիլդարեան Սամուէլ

Դօլուխանեան Բաղդասար

Եաղուբեան Կարապետ

Ետրամիշեան Յովսէփ

Ետրամիշեան Քրիստափոր

Ետրամիշեան Հայրապետ

Եղիազարեան Աղէքսանդր

Եղիազարեան Լևոն

Եղիազարեան Միքայէլ

Ենգիբարեան Գարեգին

Երեմեան Յարութիւն

Թաղիանոսեան Ստեփան

Թամիրեան Միքայէլ

Թումայեան Արշակ

Թումանեան Համբարձում

Թումանեան Ստեփան

Ժամկոչեան Վաղարշակ

Իւզբաշեան Բախշի-բէգ

Լազարեան Կարապետ

Լալայեան տիկ. Աննա

Լիանոզեան Գաւիթ

Խանզամիրեան Գրիգոր

Խանաղեան Արամ

Խաչատրեան Արիստակէս

Խաչատրեան Գրիգոր

Խաչատրեան Յակովբ

Խաթիսեան Կոստանդին

Խօջամիրեան Յակովբ

Ծատուրեան Անդրէաս

Ծատուրեան Յովհաննէս

Ծատուրեան Պատուական

Ծովիանեան Պետրոս

Ծուրինեան Նիկօլայ

Կրասիլնիկեան Արսէն

Կրասիլնիկեան Մովսէս

Կոստանեան Գեղամ

Հայրապետեան Տիգրան

Հասան-Ջալալեան Մխաբ

Հազարեան Աւետիս

Հազեան Ալէքսանդր

Հազեան Յակովբ

Հոնդաղսազեան Մարգար

Հոնդաղսազեան Տիգրան

Հուլեան Լևոն

Հուլիսեան Աբրահամ

Մաղաթեան Միքայէլ

Մայիլեան Եղիա

Մանուշեան Գաբրիէլ

Մանուշեան Միքայէլ

Մանուշարեան Մկրտիչ

Մարգարեան Յրիգոր

Մարդուլեան Ներսէս

Մարդուլեան Քրիստափոր

Մարտիրոսեան Դրաստամ.

Մելիք-Գաղայեան Անտօն

Մելիք-Գաղայեան Հայկ

Մելիք-Գաղայեան Լևոն

Մելիք-Գաղայեան Տիգրան

Մելիք-Ստեփանեան Եփր.

Մելիքեան Համբարձում

Մելիքեան Թովմաս

Մելիքեան Պօղոս

Մելքումեան Պետրոս

Մինաս-Վարդապ. բժ. Եփր.

Միրիմանեան —

Մուլթաֆեան Վահրամ

Յակովբեան բժ. Ալէքս.

Յակովբեան Ասլան

Յակովբեան Գասպար

Յակովբեան Զումշուղ

Յարութիւնեան Աստուած.

Յարութիւնեան Գաւիթ

Յարութիւնեան Սամսոն

Նաղարեան Ալէքսանդր

Նաղարէթեան Արամ

Նաթիրեան Մարտիրոս

Նահունեան Սարգիս

Նարարանդեան Գրիգոր

Նիսեանց Բաղդատ

Նումայեան Մաքսիմիլիան

Ունանեան Արշակ

Ունանեան Միքայէլ

Պահլաւունի Աղասի

Պապաշանեան Միքայէլ

Պատրականեան տ. Նատ.

Պարոնեան Արշակ

Պարոնեան Լևոն

Պետրոսեան Նիկօլայ

Պետրոսեան օր. Սօֆիա

Ռոստոմեան Մենտոր

Սաղաթէլեան Յովհաննէս 189

Սարգսեան Արշակ

Սարգսեան Գարեգին

Սարգսեան Բաղդասար

Սարգսեան Գէորգ

Սարգսեան Միքայէլ

Սարգսեան Հայկ

Սաֆարեան Արսէն

Սաֆար-Ալի Իսմայիլբէգ

Սերբերակեան Բաղդատ

Ստեփանեան Եղբարք

Ստեփանեան Տիգրան

Վաչեան Լիւզբաշեան ընկ.

Վաչեան Յովհաննէս

«Վաստակ» ընկերութիւն

Վարդապետեան Նիկօլայ

Վրթանէսեան Ռաման

Տէր-Անդրէասեան Միքիթ.

Տէր-Գասպարեան Արշակ

Տէր-Գրիգորեան Արշակ

Տէր-Կարապետեան Յովս.

Տէր-Կարապետեան Վաւ.

Տէր Կիրակոսեան Վախթ.

Տէր-Մարկոսեան Յովհան.

Տէր-Մարտիրոսեան Հմայ.

Տէր-Միքայէլեան Հայկ

Տէր-Յակովբեան Արտէմ

Տէր-Յակովբեան Ներս.

Տէր-Յովսէփեան Վալեր.

Տէր-Յովհաննիսեան Արս.

Տէր-Վահանեան Ստեփան

Տէրտէրեան Արիստակէս

Տէր-Օհանեան Յովսէփ

Քալանթար Անուշաւան

Քալանթար Արշակ

Քալանթար Գրիգոր

Քալանթարեան Արտէմ

Քալանթարեան Կարապ.

Քալանթարեան Մկրտիչ

Քալանթարեան Յովհան.

Քալանթարեան Յովհան.

Քալանթարեան Սամսոն

Քիւրքչեան Արսէն քաշ.

Քոչարեան Հայրապետ

Օհանջանեան Լևոն

Փարմանեան Կարապետ

Ֆիլիպպոսեան Եղբարք

Բաթու

Աւանեան Զարմայր

Դանիէլեան Խրիստափոր

Թառումեան Սարգիս

Իգիթիլանեան Մկրտիչ

Խաչատուրեան Թէոդորոս

Ծատուրեան Արշակ †

Մակարեան Արամ

Մանթաշեան Կոստանդին

Մեղաւորեան Յակովբ

Մնացականեան Յարութ.

Յարութիւնեան Սարիբէկ

Յովհաննիսեան տիկին Ան.

Յովհաննիսեան Գրիգոր

Նանոյեան Պապիկ

Շելիով-Եղեան Վասիլ

Ջինգեօգեան Յակովբ

Սամուէլեան Ղուկաս

Տէր-Յովսէփեան Կոստան.

Փանոսեան Աւետիս

Քոչարեան Յակօր

Բալախանի

Բաբայեան Նիկողայոս

Գիւլխանդանեան Աբրահ.

Եղիկեան Մելիքսէդէկ

Խոյեցեան օր. Սաթիւնիկ

Կուրուլեան Միքայէլ

Մամիկոնեան Վահան

- Պետրոսեան Յարութ.
Ջանուարեան Սարգիս
Սահակեան Մկրտիչ
Սարուխանեան Միրզա
Վարչամեան Գէորգ
Տէր Եսայեան Միքայէլ
Տէր-Մարտիրոսեան Յով.
Տէր-Մարգարեան Գաբր.
Տէր-Մատթէոսեան Պերճ
Տէր-Մկրտչեան Գասպար
Տէր-Մկրտչեան Ներսէս
Տէր-Յովհաննիսեան Թալիշ
29 Օրդոյեան Ենովբ
- Բարժրուշ
1 Ներսէսեան Լևոն
Բէլի-Նիլիշ
1 Ստեփանեան Գրիգոր
Բոմբէշ
Բարսեղեան Յովսէփ
Դաւթեան Դաւիթ
Դաւթեան Եղիա
Դաւթեան Տիգրան
5 Խաչատուրեան Խաչատուր
- Գանձակ
Թաւաքալեան Բագ. վարդ.
Լազարեան Սիմէօն
Խօջայեան Լևոն
Լօռիս-Մելիքեան Յովսէփ
Նաբաթեան Մարտիրոս
6 Ռոստոմեան Համբարձում
- Դերբենդ
Մելիք-Շահնազարեան Կ.
Յովհաննիսեան օր. Եւա
3 Շահիջանեան Կոստանդին
- Շասսինովատայա
Գանձապետեան Պետրոս
- 2 Խանդամիրեան Աւետիս
Երեւան
1 Դադամեան Կոստանդին
Ջաքաթալա
1 Անեան Յովհաննէս
Էջմիածին
1 Վարդապարեան Բագ. վար.
Թեւալ
Խիթարեան օր. Աշխէն
2 Մղղսեան օր. Օլլգա
Իւրեւիկա
1 Գէորգեան Յարութիւն
Լօռի
1 Բաթրէուր-Մելիք. Կամօ.
Կաղզուան
Բիշարեան Արամ
Ղազարեան օր. Ե.
Նահապետեան Մնացական.
4 Ներսէսեան Մուշեղ
Կարս
1 Բաղդասարեան Սարգիս
Ղալաբ
Բուրջեան Գրիգոր
2 Լսէնջարեան Գրիգոր
Ղուրա
Մելիք-Դադայեան Հայր.
2 Սալամբէգեան Մելքոն

- Մեղրի
Վաչեան Աւետիս
Վաչեան տիկ. Կատարինէ
3 Վարդանեան Եփրեմ
Մերվ
1 Մելիք-Մկրտչ. տ. Քրիստ.
Մօսկովա
Միանսարեան օր. Մար.
Միանսարեան տ. Հեղինէ
3 Սարգսեան Լևոն
Միւսթօրք
1 Պոյեաճեան Ղ.
Մուխի
Խաչիկեան Սարգիս
2 Սաֆարեան Յարութիւն
Շամախի
1 Գէնջեցեան Իսահակ
Շուշաւէր
Անանեան բժ. Յովհան.
2 Ղազարեան Արշակ
Շուշի
Աղամալեան Տիգրան
Դանիէլեգեան Իսահակ
Ջուրաբեան Իշխան
Թամիրեան տիկ. Մարիամ
Խանոյեան Մնացական
Մալխասեան Յովհաննէս
Մատթէոսեան Մատ. վ.
Մելիք-Փարսադան. Միք.
Ջիլինգարեան Արշակ
Տէր-Դաւթեան Յովսէփ
11 Տէր-Յովհան. Տիրայր վար.

- Ռաշտ
Բագելի Յարութիւն
2 Տէր-Սարգիսեան Սարգիս
Ռոստով Դ. Վ.
Ալաճալեան բժ. Սահակ
2 Եղիկեան Յարութիւն
Սիմֆերոպոլ
Հայոց ուսումն. հոգաբար.
Հայոց ուսումն. հոգաբար.
3 Յովսէփեան Ղազար քահ.
Սղնախ
Ետուրեան Միքայէլ
Միրաբեան Գէորգ
Վարդանեան օր. Նունէ
4 Տէր-Դաւթեան օր. Եւա
Սուխում
1 Մինասեան Մկրտիչ քահ.
Ստաւրապոլ
1 Տէր-Խաչատրեան Արշամ
Րիգա
1 Սարուխանեան Մկրտիչ
Փօթի
Գասպարեան Ալէքսանդր
Թիւրքեան Յովհաննէս
Սամանջեան Փարտիկ
Հասան-Ջալալեան Յովսէփ
5 Տէր-Նիկողայոսեան Նիկ.
Քեանարազեազ
Կարապետեան տ. Հեղինէ
Մելիք-Փաշաեան Գերասիմ
Նանաջանեան Սողոմօն
4 Սարուխանեան Անաստաս
Օդեսսա
1 Մարտիրոսեան Միքայէլ
Ընդամենը 464 անդամ:

ՆԱԽԱՀԱԾԻՒ 1900 ԹՈՒՒ ՀԱՄԱՐ

Մ Ո Ւ Տ Ք

	Ր.	Կ.
Մնացորդ առ 1-ն յունուարի 1900 թուի	577	62
Ա. Պողոսեանի գումարից ծախսի համար	1,500	—
Անդամավճարներից	3,000	—
Գրքերի վաճառումից	1,800	—
Ներկույթներից	500	—
Նուէրներից և տոկոսներից	400	—
Ընդամենը	7,777	62 Կ. *)

Ծ Ա Ն Ք

	Ր.	Կ.
Գույքի ապահովութեան	78	80
Գրասենեակի	420	—
Գրասենեակի ծառայողներին	800	—
Փոստի և այլ գիւանական ծախքեր	800	—
Գրքերի տպագրութեան համար	5,678	82
Ընդամենը	7,777	62 Կ.

*) Մուտքը աւելացած գէպքում, ծախսում է գրքերի տպագրութեան վրայ:

Ա Ր Չ Ա Ն Ա Դ Ր ՈՒ Թ Ի Ւ Ն

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԳՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

1898 թուի մարտի 28-ի

1898 թուի մարտի 28-ին Թիֆլիսի Քաղաքային Վարչութեան զահէրձում կայացաւ Թիֆլիսի Հայոց Հրատարակչական Ընկերութեան տարեկան Ընդհանուր ժողովը: Ժողովին ներկայ էր 53 անդամ:

Ընկերութեան Վարչութեան նախագահը Կանոնադրութեան § 33 Հիման վրայ նիստը բացուած յայտարարելով՝ ժողովին առաջարկեց ընտրել Ընդհանուր ժողովի նախագահ: Բայ քուէարկութեամբ նախագահ ընտրուեց պ. Ս. Յարութիւնեան: Ժողովի քարտուղարն էր Կ. Գիւլնազարեան:

Նախագահը առաջարկեց նախ քան ժողովի պարապմունքներին դիմելը ոտքի կանգնելով յարգել հանգուցեալ օր. Մարիամ Ղուկասեանի և պ. Յովհ. Ստեփանեանցի յիշատակը, որոնցից առաջինը Ընկերութեան աշխատակից անդամ է եղել Բաղուս, իսկ երկրորդը վարել է Վարչութեան քարտուղարի պաշտօնը: Ժողովը ոտքի կանգնելով յարգեց յիշեալ հանգուցեալների յիշատակը:

Ժողովի նախագահը կարգաց ընթացիկ պարապմունքների հետեւեալ ցուցակը.

1. 1897 թուի մարտի 22-ի Ընդհանուր ժողովի արձանագրութեան ընթերցումը:
2. Վարչութեան և Խմբագրական Մասնաժողովի գործունէութեան տեղեկագրի ընթերցումը:
3. 1897 թուի դրամական հաշուի ընթերցումը:
4. 1898 թուի համար կազմած նախահաշուի քննութիւնը և հաստատութիւնը:
5. Ընտրութիւն պաշտօնատար անձերի: (Վարչութեան գանձապահի, մի անդամի, քարտուղարի և Խմբագրական Մասնաժողովի վեց անդամի):

Կարգացուեց 1897 թուի մարտի 22-ի Ընդհանուր ժողովի արձանագրութիւնը: Ժողովականներից պ. Ա. Արասխանեան նկատեց, որ արձանագրութիւնը տենդենցիօզ կերպով է կազմուած և աղաւաղումներով. օրինակ ինքը չէ ասել, թէ Թիւ Լեմետրի և Պել-Բուր-ժէի նման հեղինակների գրուածքները աւելորդ է համարում հայ գրականութեան համար. ոչ, այդ Ընկերութեան համար է աւելորդ համարել: Պարոնի կարծիքով ուղիղ չեն արձանագրուած և պ. Վ. Լուսկեվիչի մի քանի խօսքերը, որոնցով նա հարց է տալիս, թէ ո՞ր տեղ կան լաւ, ինքնուրոյն գրուածքներ, որ չեն ներկայացնում Ընկերութեան:

Ժողովի նախագահը նկատեց, որ պ. Լուսկեվիչի խօսքերը աջնպէս են արձանագրուած, ինչպէս տեղի են ունեցել և պ. Արասխանեանը կարող է խօսել միայն իւր տաածների մասին:

Պ. Ս. Մալխասեանը նկատում է, որ արձանագրութիւնը շատ մանրամասն է կազմած: Ժողովի քարտուղարը նկատեց, որ արձանագրութիւնը մանրամասն է կազմել՝ ի նկատի առնելով անցեալ Ընդհանուր ժողովներում յայտնած ցանկութիւնը:

Ժողովականներից մի քանիսը զանազան առարկութիւններ են անում արձանագրութեան մասին. այսպէս պ. Տ. Յովհաննիսեան առաջարկում է նշանակել ժողովի շարունակութիւնը յատկապէս արձանագրութեան համար: Պ. Նազարէթ Տիգրանեանը կարծում է, որ Ընդհանուր ժողովը աւելի մեծ վստահութիւն պէտք է ընծայէր իր ընտրած քարտուղարին, քան թէ այս Ժողովում ընծայում է: Իւր կողմից առաջարկում է արձանագրել միայն վճիռները:

Ժողովականները գտնում են, որ անյարմար և աւելորդ է առանձին ժողով նշանակել յատկապէս արձանագրութեան համար:

Պ. Բալանթարը նկատում է, որ Ընդհանուր ժողովում յայտնած կարծիքները Ընկերութեան Վարչութեան և Խմբագրական Մասնաժողովի գործունէութեան մասին ցանկալի էր զրի անցնել և այդպիսով մի հետք թողնել Ընկերութեան ապագայ գործունէութեան համար. ահա այդ տեսակէտից պարոնը գտնում է նպատակայարմար և օգտաւէտ, որ արձանագրութիւնները փոքր ի շատէ մանրամասն կազմուին:

Պ. Լիսիցեանը առաջարկեց արձանագրութիւնը պահել գրասենեակում, անդամներին հրաիրել ստուգելու իրանց խօսածները և ապա միայն վերջնականապէս ձևակերպելով՝ ներկայացնել Ընդհանուր ժողովին:

Պ. Ա. Բարախանեանը ասաց, որ կարիք չկայ զուր տեղը երկար առարկութիւններ անել, որովհետեւ ժողովի մեծամասնութիւնը արձանագրութիւնը գտնում է ուղիղ և կանոնաւոր կազմուած:

Նախագահը քուէարկում է եղած առաջարկութիւնները և ժողովը բաց քուէարկութեամբ մերժում է վերոյիշեալ երեք առաջարկութիւնները:

Պ. Բժշկ. Նալասարդեանը ասաց, ընդունուած է գիտնական ընկերութիւնների մէջ, որ ամեն մի անդամ գրում է իր ասածը և ներկայացնում. բժշկ. գտնում է որ այս ձևը լաւ կլինէր, բայց բաւականանում է լոկ առաջարկութեամբ և չէ քուէարկում:

Ժողովի նախագահը քուէարկում է հետևեալ բանաձևը. «Թողնել արձանագրութեան ներկայ ձևը թէ փոխեր»: Ժողովը որոշում է թողնել հին ձևը և հաստատում է 1897 թուի արձանագրութիւնը:

Պ. Աղբալեան առաջարկում է աշխատակից անդամներին 30⁰/₀ զիջումն տալ և ցըրուիչներ ունենալ:

Պ. Բալանթարը ասաց, որ աշխատակից անդամներից այդպիսի դիմումն չէ եղել, ապա թէ ոչ Ընկերութիւնը կանէր դիջումն—անցեալի փորձը ցոյց տուեց, որ ցրուիչները բացարձակ վնաս են բերում. փորձեր եղել են Երևանում, Սուրմալուի մէջ, Եջմիածնում և Արարանում:

Պ. Դիւլիսզարեանը նկատեց, որ այլ է կօմիսիօներ լինել և այլ աշխատակից անդամի պատուաւոր անունը կրել. Ընկերութիւնից ⁰/₀ ստանում են գրավաճառները և ինքը անցեալում աշխատակից անդամ եղած լինելով Ընկերութեան՝ կարծում է որ նոյն իսկ անպատուարեք է աշխատակից անդամի համար որեւէ ⁰/₀ ստանալ Ընկերութիւնից:

Պ. Շահումեանը ասաց որ լաւ կլինէր, եթէ արժանացուէին Ընկերութեան հին հրատարակութիւնները, որ չմնային անվաճառ:

Պ. Բալանթարը ի դիմաց Վարչութեան բացատրեց, որ Ընկերութիւնը զրքերի գինը շատ արժան է նշանակում և աւելի արժանացնել գոյաւար կլինէր. զրքերը թէև դանդաղ բայց վաճառոււմ են և Ընկերութիւնը գոհ է լինում երբ մի հրատարակութեան վրայ 1000 բուբլի ծախսելով՝ հետզհետէ կարողանում է ստանալ այդ գումարը:

Պ. Չմշկեան Մ. յայտնում է, որ այդպիսի խնդիրները պէտք է թողնել Վարչութեան բարեհալեցողութեանը:

Ժողովի նախագահը եզրափակելով ասածները նկատեց, որ ցանկալի էր տօկոս տալ աշխատակից անդամներին և արժանացնել զրքերը:

Բժ. Բ. Նալասարդեան առարկեց, որ Կանոնադրութեան համաձայն աշխատակից անդամներին ոչ մի ⁰/₀ չեն կարող առաջարկել, որովհետև նրանք մի տեսակ պատուաւոր անդամներ են:

Քուէարկութեան ենթարկելով զրքերը արժանացնելու առաջարկը՝ ժողովը որոշեց որոշ չափով արժանացնել:

Պ. Ա. Սարուխանեանը նկատեց՝ ցանկալի էր հաշուի հետ կցել և նոյն տարուայ նախահաշիւը, որ հնար լինէր համեմատութիւն անել. լաւ կլինէր նոյնպէս, եթէ հեղինակներին, թարգմանիչներին և սրբագրիչներին տրուած վարձը ջոկ-ջոկ ցոյց տրուէր տեղեկազրում, որպէս զի կարելի լինէր գաղափար կազմել, թէ ինչպէս են վարձատրուած հեղինակները:

Ժողովի նախագահը նպատակայարմար գտնելով այս առաջարկութիւնները ենթարկեց քուէարկութեան և Ընդհանուր ժողովը որոշեց ապագայի համար առաջարկել Վարչութեան, որ տեղեկագրի մէջ հաշուի հետ կցուի նախահաշիւը և հեղինակների, թարգմանիչների և սրբագրիչների վարձերը առանձին-առանձին ցոյց տրուին:

Պ. Ս. Լիսիցեանը յայտնեց, որ լաւ կլինէր, եթէ տեղեկագրի մէջ տպուած հաշիւները նախօրօք ստուգուէին:

Վարչութեան նախագահը յայտնեց, որ Կանոնադրութեան մէջ վերաստուգիչ մարմնի մասին յօդուած չլինելով, Ընկերութիւնը չունի վերաստուգող մասնաժողով, բայց նոր Վարչութիւնը մի կերպ ստուգում է հնի հաշիւները և ցանկալի էր նոր կազմութեան վրայ պարտաւորութիւն դնել ստուգել անցեալը և սկսել նորը:

Պ. Հ. Առաքելեանը ասաց, որ Կանոնադրութեան հակառակ չէ կարող լինել, եթէ վերաստուգիչ լանձնաժողով ընտրուի, որովհետև ամեն ընկերութիւն ունի այդպիսի մարմին:

Պ. Սարուխանեանը անյարմար է գտնում, որ նոր վարչութիւնը վերաստուգէ հնի հաշիւները և առաջարկում է Խառն ժողովներում ստուգել և հաստատել հաշիւները՝ Խմբագրական Մասնաժողովին վերապահելով վճարական ծախսը:

Պ. Նաղուբեանը գտնում է, որ այդպիսի բան տեղի չէ կարող ունենալ. Խմբագրական Մասնաժողովը պէտք է իր գործերով զբաղուի և ստուգելու իրաւունքը պատկանում է միայն Ընդհանուր ժողովին:

Նախագահը ամփոփելով եղած առարկութիւնները, Կանոնադրութեան հակառակ է գտնում որեւէ նոր մարմին հաստատել. Կանոնադրութիւնը ընդունում է Ընդհանուր ժո-

զով, Վարչութիւն և Խմբագրական Մասնաժողով. և որքան էլ ցանկալի լինէր Հաշուետեսական մասնաժողովը, այնուամենայնիւ Կանոնադրութեան համաձայն չի լինի հիմնել այդպիսի մարմին, ուստի ինքը հարցը փակում է սպառնալով համարելով:

Ընդհանուր ժողովը հաստատում է Վարչութեան ներկայացրած հաշիւը և անցնում է Խմբագրական Մասնաժողովի գործունէութեան:

Պ. Արասխանեանը գտնում է, որ ինքը միանգամայն իրաւացի էր նկատել անցեալ տարի՝ Խմբագրական Մասնաժողովի ծրագիրը շլացուցիչ անուանելով, պարոնը պնդում է իր ասածի վրայ և այժմ, մտանաւիչ տնելով հաշուետարին տպագրած գրքերի ցուցակը:

Ժողովի նախագահը պ. Արասխանեանին առաջարկեց չստանձնել քննադատի դեր, այլ որևէ առաջարկութիւն տնի պայմանները բարելաւելու մասին՝ եթէ ունի:

Պ. Ա. Արասխանեան նկատեց, որ ցանկանում է ժողովականների աչքերը բանալ շատ բան յայտնի չէ Ընկերութեան անդամներին. Ընկերութեան մասնաժողովը երբեմն յայտնի նպատակներով մի կատեգորիայի նիւթը յատկացնում է միւս կատեգորիային պակաս վարձատրութիւն տալ ուզենալով:

Խմբագրական Մասնաժողովի անդամ պ. Ա. Բարախանեանը պահանջեց տալ այդ գրքի և հեղինակի անունը, որովհետեւ բաւական չէ լոկ խօսքեր տալ, պէտք է ասածը հաստատելու քաջութիւն ունենալ:

Ժողովի նախագահը առաջարկեց պ. Արասխանեանին լետ վերցնել իւր խօսքերը:

Վարչութեան նախագահը նկատեց, որ պ. Արասխանեանի ասածի պէս գէպք երբեք չէ պատահեր:

Պ. Արասխանեանը լետ չվերցրեց իր ասածները և աւելացրեց հետևեալը. Ընկերութիւնը գրքեր չէ ուղարկում այն թերթերի խմբագրութիւններին, որոնք չեն ուղարկում իրանց թերթերը. օրինակ Ընկերութիւնը դադարել է «Մուրճ» ամսագրին ուղարկել իր հրատարակութիւնները փախենալով քննադատութիւնից:

Պ. Ա. Բարախանեանը յայտնեց, որ Ընկերութիւնը այժմ այն հոգի վրայ է դրում, որ ոչ մի կրիտիկայից չէ կարող երկիւղ կրել. 97 թիւը Ընկերութեան համար ամենաբեղմնաւորն է եղել. գալով գրքերի ուղարկելու խնդրին, համաձայն մինչև այժմ ընդունուած կարգի, Ընկերութիւնը իր հրատարակութիւնների փոխարէն ստանում էր թերթերը, որովհետեւ նոցանում տպագրուած քննադատութիւնը ցանկալի է որ կարդացուէր թէ Ընկերութեան գրասենեակում և թէ մնար ապագայ Մասնաժողովների համար:

Պ. Արասխանեան հարցնում է՝ ինչու Ընկերութիւնը թարգմանիչներին երկու տնգամ լաւ է վարձատրում քան ազգագրական նիւթեր հաւաքողներին:

Պ. Ս. Մալխասեան Խմբագրական Մասնաժողովի կողմից պատասխանում է, որ մինչդեռ ազգագրական նիւթեր կազմելիս հարկաւոր է նիւթը միայն գրի անցնել և չէ պահանջում երկու լեզուի զիտութիւն, թարգմանիչը պէտք է գիտենայ երկու լեզու և մշակէ թարգմանածը: Գալով «շլացուցիչ» բառին, որ գործ է ածում ժողովականներից միւր, պարոնը այդ գտնում է անհասկանալի և սգեորութիւնը կտրող: Ինչ որ չէ կատարուած այժմ կատարուելու է ապագայում:

Պ. Կ. Նաղուրեանը ասաց, չէ կարելի ժխտել, որ Ընկերութիւնը գործ է կատարել: Այդ շատ լաւ երևում է թէ տեղեկագրի ընթերցումից և թէ հրատարակած գրքերից: Խօ-

սելով Խմբագրութիւններին Ընկերութեան հրատարակութիւնները ուղարկելու հարցի մասին, պարոնը միանում է պ. Արասխանեանի կարծիքի հետ և գտնում է, որ Ընկերութիւնը գրքերը պէտք է ուղարկէ խմբագրութիւններին առանց որևէ բան ի նկատ ունենալու:

Պ. Պետրոսեանը առաջարկեց հրատարակել բոլոր եղած գաւառաբարբառներով նիւթեր և մեծացնել այդ նիւթերի վարձատրութիւնը:

Պ. Տիգրան Յովհաննիսեան ասաց, թէ անուրանալի է, որ Խմբագրական Մասնաժողովը գործ է կատարել և այն մարդիկ, որ շլացուցիչ և անհամեստ են համարում Մասնաժողովի ծրագիրը և գործունէութիւնը առնուազն ոչ բարի մարդիկ են, որ ոչինչ լաւ բան չեն ուզում տեսնել: Իւր կողմից առաջարկում է վարձել մի ձեռնհաս անձն, որ թարգմանութիւնները բնագրի հետ համեմատէ, պատասխանատուութիւնը թողնելով Խմբագրական Մասնաժողովի վրայ. աւելացնել վարձատրութիւնը, ուղադրութիւն դարձնել դրամատիկական և դասական գրքերի վրայ:

Պ. Բժ. Կ. Ստեփանեան նկատեց, որ թէ Վարչութիւնը և թէ Խմբագրական Մասնաժողովը մտածել են բոլոր յարուցուած հարցերի մասին և իր ժամանակին Վարչութիւնը մի անփոփ տեղեկութիւն է տալու այդ մասին, ուստի ինքը գտնում է աւելորդ կցկտուր չկատողութիւնները. պարոնը առաջարկում է Ընդհանուր ժողովի կողմից քուէարկութեամբ պարտաւորացնել Վարչութիւնը մի այդպիսի ամփոփ տեղեկագիր ներկայացնելու:

Ժողովի նախագահը նկատեց, որ չէ կարող այդ առաջարկութիւնը քուէարկել Կանոնադրութեան § 12 հիման վրայ, որով այդ ամենը թողնուած է Վարչութեան բարեհայեցողութեանը: Ժողովի նախագահը նորից գիմելով պ. Արասխանեանին առաջարկեց լետ վերցնել իւր մի նկատողութիւնը Խմբագրական Մասնաժողովի մասին. պ. Արասխանեանը պնդելով իր ասածը՝ պատմեց հետևեալը. «մի քանի տարի առաջ Ընկերութեան հրատարակութեամբ լոյս տեսաւ Ս. Քամալեանի «Խարազի տղայ» հեղինակութիւնը. այդ գրքի նիւթը ամենևին ժողովրդագրական չէ, այլ վիպական, մինչդեռ ինքը լսել է որ վարձատրութիւն տրուել է իւր ժողովրդագրական գրուածքի:

Վարչութեան նախագահ պ. Ա. Բարախանեանը նկատեց, որ ժողովրդագրական գրքերի մասին նոր վարձատրութեան նորմա այն ժամանակ գոյութիւն չուներ, երբ Ընկերութիւնը լոյս է ընծայել Ս. Քամալեանի «Խարազի տղայ» և հետևաբար այդ գիրքը վարձատրուել է սովորական գնով: Ցաւալի է յայտնել, յարակցեց պ. Քալանթարը, որ պ. Քամալեանը դեռ մինչև օրս էլ Վարչութեանը չէ վերադարձրել այն գումարի մի մասը, որ ավանսով տրուած լինելով՝ աւել էր տրուած քան թէ կհասնէր լիշեալ գրքի համար:

Ժողովի նախագահը գիմելով պ. Արասխանեանին նկատեց, որ պարոնը նախ քան մի այդպիսի բան ասելը այսպիսի մի ժողովում, պէտք է առաջուց ստուգէր: Այնուհետեւ ժողովը հաստատեց առաջիկայ 1898 թուի նախահաշիւը և շնորհակալութիւն յայտնեց Վարչութեանը և Խմբագրական Մասնաժողովին:

Տիգրան Յովհաննիսեանը առաջարկեց Ընդհանուր ժողովի կողմից շնորհակալութիւն յայտնել Ընկերութեան Բազուի աշխատակից անդամ Վաչեանին՝ նրա եռանդուն գործունէութեան համար, որ և ժողովը ընդունեց միաձայն:

Ժողովը վերջում զբաղուեց ընտրութիւններով, որոնք տուեցին հետևեալ կազմութիւնը Ընկերութեան Մարմիններին.

Վարչութեան գանձապահ վերընտրուեց պ. Արշ. Տէր-Գրիգորեան, ստանալով 43 սպիտակ և 6 սև ձայն: Քարտուղարի պաշտօնի համար քուէարկութեան ենթարկուեցին պ. Ա. Մուրադբէգեան (21 սպիտակ և 28 սև) և Կ. Գիւլնազարեան (34 սպիտակ և 16 սև), որոնցից վերջինը վերընտրուեց, իսկ պ. Ա. Մուրադբէգեան ստանալով 21 սպիտակ և 28 սև քուէ, համարուեց չընտրուած: Վարչութեան անդամ ընտրուեց իշխ. Ս. Արղու-թեան-Երկայնաբազուկ 37 սպիտակ և 12 սև): Խմբագրական Մասնաժողովի համար ըն-տրուեցին հետեւեալ անձերը. Առաքելեան Համբարձում (34 սպիտակ և 15 սև), Լիսիցեան՝ Ստեփան (42 սպիտակ և 7 սև), Լալայեան Երուանդ (26 սպիտակ և 23 սև), Սարուխա-նեան Ա. (35 սպիտակ և 14 սև) և բժ. Արծրունի Վահան (42 սպիտակ և 7 սև):

Փողովը շնորհակալութիւն խոստնեց Վարչութեան անդամ պ. Գրիգոր Վարդանեանին, որը հերթով գուրս է գնում Վարչութիւնից:

Նախագահ Ընդհանուր Ժողովի՝ ՍԱՄՍՈՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ.

Քարտուղար՝ Կ. ԳԻՒԼՆԱԶԱՐԵԱՆՑ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔՆԵՐԸ

(Մայիսի 13 1900 թ.)

- 1, 1899 թուի ապրիլի 13-ի Ընդհանուր ժողովի արձանագրութեան ընթերցումը:
- 2, Վարչութեան և Խմբագրական Մասնաժողովի գործունէութեան տեղեկագրի ընթերցումը:
- 3, 1899 թուի դրամական հաշուի ընթերցումը:
- 4, 1899 թուի համար կողմած նախահաշուի ընթերցումը և հաստատութիւնը:
- 5, Ա. Պօղոսեանցի նուիրած գումարի մասին զեկուցում:
- 6, Պաշտօնատար անձերի ընտրութիւնը:

Ա. Վարչութեան *)

Վարչութեան մի անդամի

Գանձապահի

Քարտուղարի

Բ. Խմբագրական Մասնաժողովի չորս անդամի **)

*) Վարչութիւնից դուրս են գալիս օր. իշխ. Ս. Արղութեան, պ.պ. Ն. Աբրահամեան և Ա. Մուրադբէգեան:

**) Խմբագրական Մասնաժողովից դուրս են գալիս Հ. Առաքելեան, բժ. Վ. Արծրունի և Ստ. Լիսիցեան: